

Sak til styret i Vestkystparken

Sak 12/2014: Friluftslivets år 2015 – oppfølging av prioritert tiltak, muligheten for en felles strandryddedag

Erfaringer fra Ryddeaksjon Jærstrendene 2014, organisert av Jæren friluftsråd

580 personer, 20 frivillige organisasjoner plukket til sammen 8660 kg søppel på Jærstrendene i april 2014. Søppelet besto av plastbiter, taustubber, flasker og sigarettneiper, samt noe kanner og fiskegarn/netting og tauverk. Farlig avfall og tungt skrot ryddet våre oppsynsmenn med traktor og ATV. Områdene eies av staten, Jæren Friluftsråd, kommuner og private grunneiere. De fleste strendene er landskapsvernområder med egen forvaltningsplan utgitt av Fylkesmannen. Området som vi ryddet var på ca 70 km i utstrekning, og det ble ryddet på strender, i sanddyner og i bakdynelandskap, i rullesteinsområder og på fjellknatter. Dette er tungt og veldig tidkrevende arbeid.

Samarbeid frivillige og friluftsrådet om søppelhenting på Jærstrendene

Jæren Friluftsrådet har gjennom årene benyttet forskjellige måter å rydde på: Ved egne ansatte, ved hjelp av grupper fra ulike firma og ved frivillige i lag og organisasjoner. Hvert år har vi fjernet søppel fra strandsonen og dynelandskapet. Vinteren 2014 valgte vi en kombinasjon av tidligere ryddemetoder og ny organisering, i håp om å få til bred involvering av publikum, plukke mer søppel og effektiv ressursbruk i Jæren friluftsråd. Planen ble som tenkt, at frivillige plukket bosset og Friluftsrådet kjørte bort bosset. Friluftsrådet benyttet lastebil, traktor og ATV med henger.

Tidspunkt for ryddeaksjon

Jærstrendene er populære turområder både til utflukter og trimturer, året rundt. Folk har ulike mål med turene sine, men felles er at områdene gir noe positivt til hver enkelt, og befolkningen på Jæren har et sterkt eierforhold til kystlinjen. Det flyter inn søppel fra havet hele året, men det kommer også boss med vinden fra land. Strandsesongen starter i påskeuken. Derfor la vi aksjonsperioden i **to uker før påske, 1 -15 april**. Skal man få til et samarbeid med frivillige må det være på de frivilliges premisser. De valgte selv ryddedag eller ryddekveld, og vi stilte opp med mannskap til å kjøre bort bosset.

Deltakere

Det deltok skoleklasser, folkehøgskoler, familiedugnad/Facbokkgrupper, 3 frivilligsentraler og deres turgrupper, tre forskjellige speidergrupper, surfere, politiske partier, rusfrie rusbrukere, skole, geocahere, hytte velforeninger, dykkerklubb.

Deltakerne takket for god organisering i forkant og for samarbeidet med våre oppsynsmenn!

Varig verdi av aksjonen.

Sommeren 2014 fikk vi fantastisk flott vær, gode badetemperatur og tusenvis av besøkende på strendene. Vi i Jæren friluftsråd har i sommer registrert mindre søppel på strendene, selv om det var mye mer folk en vanlig. Vi tror at det har blitt større bevissthet om problemet herreløst søppel og det er status å ta ansvar for egne og andres søppel. Media har vært gode å samarbeide med for å få ut informasjon om både ryddeaksjonen og holdningsarbeid omkring søppel.

Media:

Jærstrenden er viktige for folk flest (og politikere) Strendene blir besøkt av mellom 500 000 til 600 000 hvert år. Media er flinke å følge opp om ting som skjer på strendene. Stavanger aftenblad og Jærbladet laget flere helsider om ryddeaksjonen. Vi fikk god omtale i noen lokalaviser og innslag på TV2 og NRK radio lokalen og TV vest.

Økonomi:

Miljødirektoratet støttet aksjonen med kr 132 000,-. Kostnadene ble på til sammen kr 191 000,- , kr 9000 over budsjettet. Jæren friluftsråd dekker differansen på kr 59 000,-

Samarbeid

Hver gruppering fikk velge tid og størrelse på området de ville rydde. De fikk velge start og sluttidspunkt. Jæren friluftsråd utarbeidet kart med plassering for hvor søppelsekkene skulle plasseres. Ryddegruppene fikk i forkant utlevert egne refleksvester, gode hansker og skikkelige søppelsekker. Det ble utvekslet mobilnummer mellom oppsynsman og ansvarlig for ryddegruppen.

HMS

Friluftsrådet opplyste at ingen skulle ta i spann eller kanner med ukjent innhold. Sprøyter og glasskår skulle behandles med stor forsiktighet. Alle skulle bruke hanskene vi delte ut. Hanskene og søppelsekkene var av skikkelig kvalitet. Ingen skulle rydde på farlige områder, f.eks stup ned mot sjøen. Alle hadde på seg refleksvesten vi har laget. Tunge tau og garn løftet vi med traktor. Vi glemte å gi beskjed om at dersom de fant en ukjent boks så skulle den ligge i fred, hilsen geocacherne. Alle fikk eller ble oppfordret til å ta med mat og drikke.

Vi laget 22 kart, et til hvert område, med informasjon for både egne folk i friluftsrådet og dugnadsgjengen

Vestkystparken og ryddeaksjon

En ryddeaksjon som den Jæren friluftsråd gjennomførte i april 2014 kan kopieres til de andre 4 friluftsrådene i Vestkystparken. Hvert friluftsråd må selv finne sin form ut i fra geografi og tilgang til egne ressurser og frivillige krefter. Frivillige bidrar gjerne med dugnad når de selv får være med å bestemme tidspunkt. For noen frivillige er det viktig at de får noe igjen, i form av mat eller dekking av transport. For andre er det viktig at naturen blir ryddet ren, og mat og transport ikke betyr noen ting. Politikere stiller gjerne som frivillige for å vise media om sitt miljøengasjement. Speiderne har i sitt program at de skal være miljøbevisste. Det er mange organisasjoner å spille på lag med og ulike behov for å delta i en dugnad. Et økonomisk tilskudd fra staten eller fylkene må være slik at det ikke binder pengene til faste løsninger på søppelplukking, men gir hvert friluftsråd et spillerom for hvordan nå hovedmålet, **rene kyst**. Ryddeaksjonen må utløse frivillig innsats og Friluftsrådene sørger for prosjektledelse og transport av søppelet.

3.9.14

Øystein Dahle

Daglig leder

Jæren Friluftsråd

Hans Olav Sandvoll

Daglig leder

Ryfylke Friluftsråd